

**Lesnická
a dřevařská
fakulta**

**OBCHOD S DŘÍVÍM A
DŘEVAŘSKÝMI VÝROBKY**

Projekt FRVŠ 3187/2011/F5/b

Dříví jako předmět obchodování v tuzemsku a zahraničí

Mendelova
univerzita
v Brně

Ing. Dalibor Šafařík, Ph.D.

Ing. Jiří Holický

Ústav lesnické a dřevařské ekonomiky a politiky

Sortimenty a druhovací předpisy surového dříví

- Surové dříví – souhrnné označení pro kulatinové sortimenty vyrobené vykrácením či vydruhováním ze surových kmenů
- Jehličnaté a listnaté surové dříví je podle účelu použití v sortimentech dle obchodních zvyklostí zaříděno do šesti tříd jakosti.

Sortimenty a druhovací předpisy surového dříví

- Třída jakosti I. - Sortimenty:

Dýhárenské výřezy - D

Rezonanční výřezy pro výrobu
hudebních nástrojů - R

Speciální průmyslové výřezy - SP

Sortimenty a druhovací předpisy surového dříví

- Třída jakosti II. – Sortimenty:

Překližkárenské a zápalkárenské výřezy,
výřezy pro sportovní a jiné potřeby,
sudárenské výřezy

- L

Smrkové a překližkárenské výřezy pro
technické účely

- T

Sortimenty a druhovací předpisy surového dříví

- Třída jakosti III. – Sortimenty:

Pilařské výřezy, výřezy pro stavební účely,

Výřezy pro výrobu pražců - jakost A - A

- jakost B - B

Sloupové výřezy, sloupovina - S

Speciální důlní výřezy - SDU

Buková pražcovina - BK

Sortimenty a druhovací předpisy surového dříví

- Třída jakosti IV. – Sortimenty:

Dříví pro výrobu dřevoviny	- DR
----------------------------	------

Důlní výřezy a dolovina	- DU
-------------------------	------

Tyče	- TY
------	------

Tyčky	- TK
-------	------

Tyčové a tyčkové výřezy	- TV
-------------------------	------

Sortimenty a druhovací předpisy surového dříví

- Třída jakosti V. – Sortimenty:
Vlákninové a ostatní průmyslové dříví - VP
Netříděné listnaté dříví - NL
- Třída jakosti VI. – Sortimenty:
Palivové dříví - PA
- Ostatní sortimenty:
Lesní štěpky - LS
Surové kmeny pro další zpracování - SK
Výmětová kulatina - VK

Sortimenty a druhovací předpisy surového dříví

- Technické normy – v ČR do roku 1994 byly závazné. Dnes pouze DOPORUČUJÍCÍ !!
- V EU probíhá proces slad'ování norem.
- EN – evropské normy vydává Evropský výbor pro normalizaci – CEN (Comité européen de normalisation) se sídlem v Bruselu. ČR je členem.
- V ČR – Český normalizační institut

Český normalizační institut

- *Příspěvková organizace Ministerstva průmyslu a obchodu s monopolem na vydávání technických norem s označením ČSN.*
- *Úřad vydává normy označené ČSN (Např. nedávno ČSN 736160 – Testování asfaltu). Ročně vydává kolem 1800 norem, většinou jde o překlady evropských norem, vydávaných organizací CEN (Evropský výbor pro normalizaci) založenou podle belgického práva sdružující 30 evropských organizací zabývajících se vydáváním technických norem. Pokud jde o originální nepřejaté normy, těch vydal úřad v roce 2006 celkem 80, většinu z nich pro testování výrobků potravinářského průmyslu na základě žádosti Ministerstva zemědělství.*
- *Respektování technických norem je v principu dobrovolné. Povinné respektování norem ČSN bylo zrušeno po roce 1989. Normy se primárně utvářejí na trhu – obvykle se normou stává takové technické řešení, které se osvědčí a rozšíří jako první. Pokud jsou některé normy ze zákona povinné např. pro uvedení výrobku na trh, jsou takové normy stanovené zákonem či vyhláškou.*

Sortimenty a druhovací předpisy surového dříví

- Původní ON a ČSN nesou označení prvního dvojčíslí 48....
- ČSN 48 0051 – Sortimenty surového dříví, surové kmeny
- ČSN 48 0055 a 56 – Jehl. a List. sortimenty surového dříví
- Dnes v praxi – Doporučená pravidla pro měření a třídění dříví v České republice (DP)– reflexe na normy zejména Rakouska a Německa.
- Aktuální používané vydání DP je z roku 2008

Označování dříví v průvodních dokladech

- V průvodních dokladech (dodacích listech) dodávaných sortimentů surového dříví, jejichž objem se zjišťuje jednotlivě (pokud se dodavatel s odběratelem nedohodnou jinak) se uvádí:
 1. číslo kusu,
 2. jakostní třída a kvalita (plným označením nebo profesně známou a používanou zkratkou,
 3. jmenovitá délka a středová tloušťka kusu,
 4. objem výřezu v m^3 ,
 5. množství m^3 v jednotlivých jakostních třídách, kvalitách a tloušťkových stupních,
 6. celkové množství v m^3 v dodávce, datum expedice a číslo dodacího listu.

Označování dříví v průvodních dokladech

- **V průvodních dokladech (dodacích listech) dodávaných sortimentů surového dříví, jejichž objem se zjišťuje skupinově (pokud se dodavatel s odběratelem nedohodnou jinak) se uvádí:**
 1. jakostní třída a kvalita (plným označením nebo profesně známou a používanou zkratkou,
 2. počet kusů a množství m^3 v jednotlivých objemových třídách,
 3. celkové množství v m^3 v dodávce, datum expedice a číslo dodacího listu.
- **V průvodních dokladech (dodacích listech) dodávaných sortimentů surového dříví, jejichž objem se zjišťuje hromadně (pokud se dodavatel s odběratelem nedohodnou jinak) se uvádí:**
 1. jakostní třída a kvalita (plným označením nebo profesně známou a používanou zkratkou,
 2. celkové množství v prostorových jednotkách, celkové množství v m^3 v dodávce, datum expedice a číslo dodacího listu.

Sortimenty řeziva a druhotovací předpisy řeziva

- Řezivo – pilařský výrobek vznikající rozřezáním kulatiny na dílce rovnoběžně s vlákny tak, aby dvě podélné strany byly ploché a rovnoběžné. Rozřezání kulatiny probíhá dle stanovených druhů dřevin a požadovaných rozměrů.

Sortimenty řeziva a druhovací předpisy řeziva

- Řezivo členíme dle druhu dřevin:
 - jehličnaté řezivo - SM, BO, MD, JD, DG, VJ ...
 - listnaté měkké řezivo - TP, LP, OL, VR
 - listnaté tvrdé řezivo - DB, BK, JS, BR, HB, AK
- Řezivo členíme dle zpracování:
 - omítané – středové nebo s oříznutými boky bez oblin
 - neomítané – má neoříznuté nebo částečně oříznuté boky
 - zvláštně řezané – např. tangenciální a radiální řezy

Sortimenty řeziva a druhovací předpisy řeziva

- Řezivo členíme dle tvaru:
 - deskové – prkna ($t=15-38\text{mm}$), fošny ($t=39-100\text{mm}$), krajiny ($t=18-24\text{mm}$)-neopracovaný okraj
 - hraněné – hranoly ($S>100\text{cm}^2$) a hranolky ($S=25-100\text{cm}^2$)
 - lišty ($S=10\text{cm}^2$) a latě ($S=10-25\text{cm}^2$)
 - polohraněné – polštáře ($t=100\text{ mm}$, šířka=50 mm), trámy ($t=100\text{ mm}$, šířka=2/3 tloušťky)
 - pražce

Sortimenty řeziva a druhovací předpisy řeziva

- Řezivo členíme podle místa kulatiny, ze kterého bylo vyřezané:
dřeňové, krajinové, středové,
boční - tzv. tangenciální řezivo
- Jakost řeziva:
tuzemské jehl. řezivo – 4třídy (deskové)
tuzemské jehl. řezivo hraněné – 2třídy
exportní jehl. řezivo – 3třídy, hraněné 1třída
listnaté řezivo – 3třídy

Sortimenty řeziva a druhovací předpisy řeziva

- Předpisy pro řezivo:
 - ČSN nesou označení začínající dvojčíslím 49
 - Pro neopracované řezivo (jehličnaté i listnaté)
jsou v praxi stále platné normy:
ČSN 491011 – Obchodování pro jehl. řezivo
ČSN 491042 – Obchodování pro list. Řezivo
Třídy jakosti pro export uvádí doporučující
příručka MP ČR

Sortimenty dalších výrobků dřevařského průmyslu a průmyslu papíru a celulózy

- Mezi základní sortimenty dřevařských závodů patří především:
Dýhy, Překližky, Laťovky, Voštinové desky
Aglomerované materiály, Dřevotřískové desky
Dřevovláknité desky, Pazdeřové desky, Pilinové desky, OSB desky, MDF desky, Kůrové desky
- Pilařské provozy také produkují:
nábytkové hranoly a vlysy - nábytkové přířezy
parketové vlysy, parkety a mozaikové parkety
přířezy na výrobu sudů, štěpek, celulózy, důlní dříví

Sortimenty dalších výrobků dřevařského průmyslu a průmyslu papíru a celulózy

- Druhy papíru

základní členění: podle hmotnosti na **papíry** (do cca 150 g/m²) a **lepenky** (včetně kartonů). Podle svého užití se pak rozdělují na tři základní skupiny:

- **kulturní nebo také komunikační papíry** (novinové, tiskové a psací papíry),
- **technické papíry a lepenky** (slouží k dalšímu zpracování například na vlnité lepenky, nebo na výrobky jako jsou sáčky, tašky, pytle a další obaly, vinutou kartonáž, tapety, trubice apod. nebo i pro přímé balení)
- **hygienické papíry** (toaletní papír, ubrousky, kapesníčky, ručníky, plenky atd.)

Rakouské uzance v obchodu s dřívím

- Rakouské uzance v obchodu s dřívím (dále jen „uzance“) jsou závaznými směrnici.
- Spolková živnostenská komora konstatovala ve svých dobrozdáních (RGp-Jdz 1156/81), že uzance je třeba považovat za stanovení platných obchodních zvyklostí pro veškerý rakouský obchod s dřívím.
- Bezprostředním právním pramenem se uzance staly rozhodnutím Nejvyššího soudního dvora z 21. 7. 1983 (JBl.1984, s.383) odkazem na § 346 rakouského obchodního zákoníku – HGB.
- Uzance mají stejný význam jako zákony a nařízení, jelikož mohou částečně měnit ustanovení občanského a obchodního práva.
- Uzance jsou členěny na část:
 - A. všeobecnou,
 - B. definice,
 - C. surové dříví,
 - D. Řezivo.

Jehličnaté dřeviny dle uzancí

Smrk (*Picea abies*), **jedle** (*Abies alba*), **douglaska** (*Pseudotsuga menziesii*), **borovice lesní** (*Pinus silvestris*), **borovice černá** (*Pinus nigra*), **limba**, (*Pinus cembra*), **modřín** (*Larix decidua*).

Jakostní třídy surového dříví:

- 21-00 Dříví na loupání a dýhy
- 22-00 Kulatina pro pořez na pile
 - 22-31 třída A
 - 22-32 třída B
 - 22-33 třída C
 - 22-34 třída Br (výřezy s hnědou hnilobou)
 - 22-35 třída Cx (stolařské výřezy)
 - 22-36 třída Fsh (výměť)
- 23-00 Kulatina pro jiné účely (piloty, sloupy a tyče, lesní tyče a dříví na tesání)

Listnaté dřeviny dle uzancí a ostatní dříví

Všechno listnaté dříví, které má užitkové plnění, musí být skáceno mimo dobu mízy. Kupující může odepřít převzetí kulatiny, která byla skácena dříve než v předcházejícím výrobním období nebo v době mízy.

Základní členění jakostní tříd:

31-00 Dříví na loupání a dýhy

32-43-00 Kulatina pro pořez na pile; třídy A; B; C

Každá dřevina má samostatné kvalitativní požadavky na jednotlivé jakostní třídy.

Ostatní jakostní třídy:

51-00 Vlákna (brusné dříví)

52-00 Dříví na výrobu dřevotřískových nebo dřevovláknitých desek

53-00 Pražcová kulatina

54-00 Důlní dříví

55-00 Dříví na výrobu hudebních nástrojů

56-00 Dříví na výrobu nářadí

57-00 Palivové dříví

Otázky

1. Popište atributy všeobecné a podmíněné závaznosti technických norem.
2. Popište základní členění sortimentů surového dříví dle použitelnosti a obchodních zvyklostí.
3. Popište základní členění sortimentů řeziva.
4. Které minimální náležitosti v případě kusové přejímky by měl obsahovat dodací list?
5. Popište hlavní rozdíly užitkové a jakostní členění surového dříví dle uzancí?